

Monitor Patiëntveiligheid 2019-2021

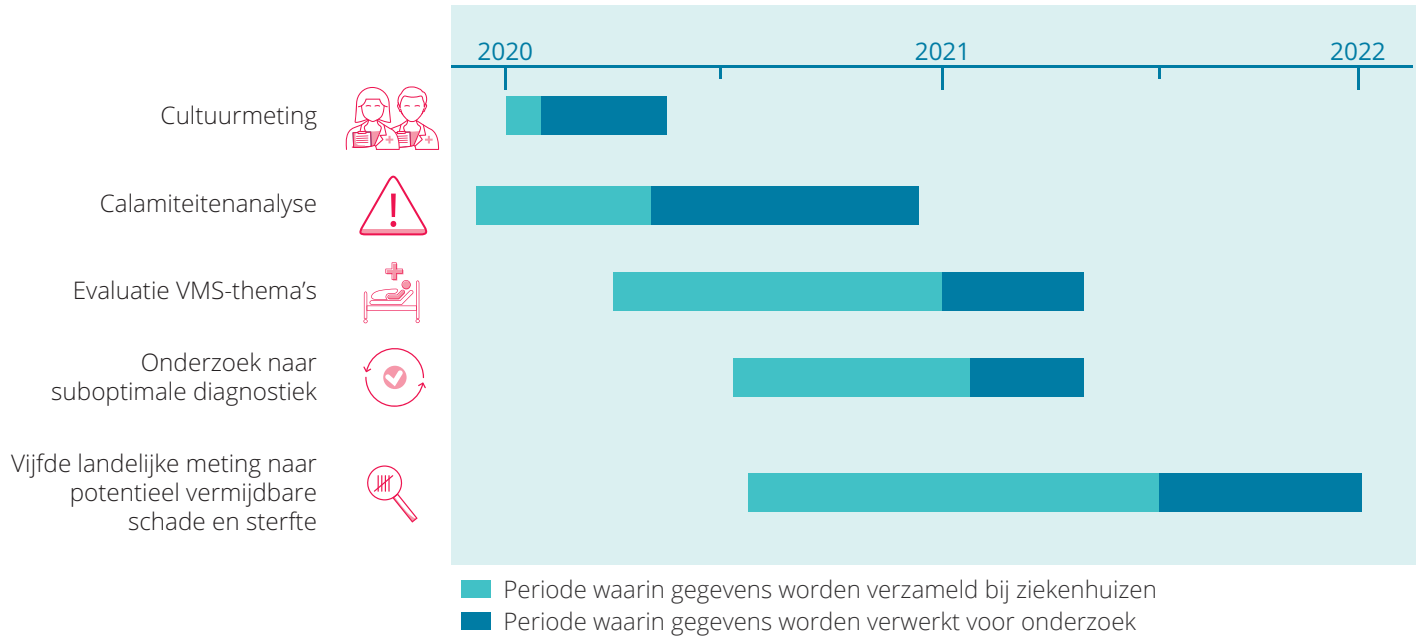
Vijf onderzoeksprojecten naar patiëntveiligheid in Nederlandse ziekenhuizen

Sinds 2004 volgt het Nivel in samenwerking met Amsterdam Public Health (APH) research institute de ontwikkeling van patiëntveiligheid in Nederlandse ziekenhuizen en aanverwante sectoren in de zorg. Graag informeren we u over de aankomende onderzoeksprojecten.

Onderzoek naar patiëntveiligheid

De onderzoeksgroep Patiëntveiligheid van het Nivel en APH start eind 2019 met vijf nieuwe studies: vier verdiepingsstudies en de vijfde landelijke meting naar potentieel vermijdbare schade en sterfte in ziekenhuizen (als vervolg op die van 2015-2016). In de figuur ziet u de vijf projecten en de bijbehorende plannen.

Rol van de ziekenhuizen bij de onderzoeken

Uw ziekenhuis is uitgenodigd voor deelname aan een of meer deelonderzoeken van de Monitor Patiëntveiligheid. Mogelijk benaderen we u nog voor het onderzoek naar suboptimale diagnostiek en/of de vijfde landelijke meting naar potentieel vermijdbare schade en sterfte.

In het overzicht ziet u de belangrijkste informatie over de onderzoeken op een rij.

		Deelnemers	Methode	Gegevens gebruiken van	Periode data verzamelen	Resultaten verwacht
Cultuurmeting		alle Ndl. ziekenhuizen	vragenlijsten	zorg-professionals	jan. 2020 - feb. 2020	voorjaar 2020
Calamiteitenanalyse		28 SAZ-ziekenhuizen	analyse calamiteiten-rapportages	calamiteiten-rapportages	dec. 2019 - apr. 2020	eind 2020
Evaluatie VMS-thema's		30 afdelingen van diverse ziekenhuizen	interviews, vragenlijsten, terugkoppeling indicatoren	zorg-professionals, patiënten	mrt. 2020 - dec. 2020	voorjaar 2021
Onderzoek naar suboptimale diagnostiek		10 ziekenhuizen	dossier-onderzoek, interviews	patiënten	medio 2020 - begin 2021	voorjaar 2021
Vijfde landelijke meting naar potentieel vermijdbare schade en sterfte		20 ziekenhuizen	dossier-onderzoek	overleden patiënten	juli 2020 - juli 2021	eind 2021

Safety II-theorie

Het uitgangspunt van de Safety II-theorie is om veiligheid niet langer te benaderen vanuit falen, maar juist vanuit de zaken die goed gaan. Hierbij ligt de focus op leren van de variatie in de dagelijkse praktijk.

Cultuurmeting met behulp van COMPaZ en EmpRes

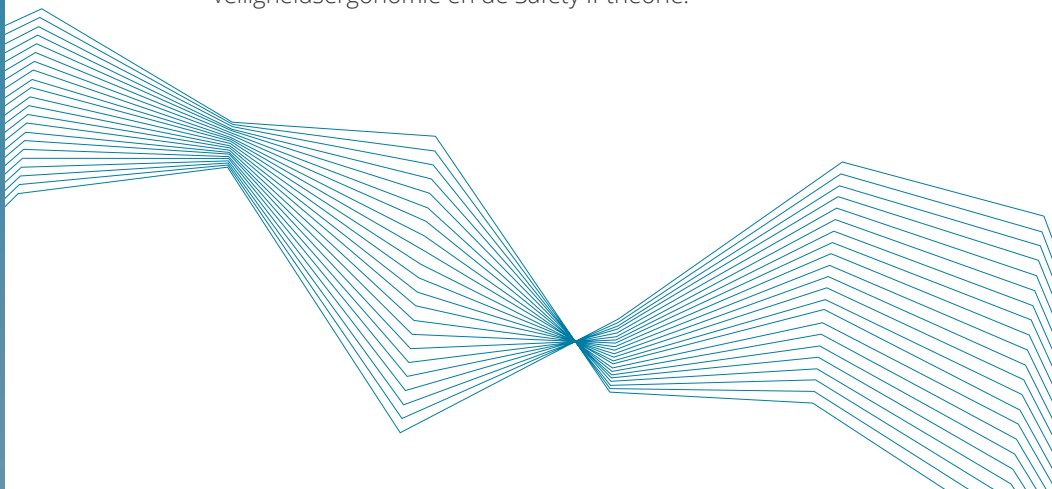
Vanuit Safety II groeit de focus op het vergroten van het aanpassingsvermogen en de veerkracht ('resilience') van professionals. Om inzicht te krijgen in deze 'resilience' én in de patiëntveiligheids-cultuur binnen ziekenhuizen voert de onderzoeksgroep Patiëntveiligheid een cultuurmeting uit. Voor deze meting worden twee vragenlijsten afgenomen onder ziekenhuismedewerkers:

- de COMPaZ-vragenlijst (Cultuur Onderzoek onder Medewerkers over Patiëntveiligheid in Ziekenhuizen);
- de EmpRes-vragenlijst (Employee Resilience Scale).

Ziekenhuisoverstijgende calamiteitenanalyse

Het Nivel analyseert samen met de Samenwerkende Algemene Ziekenhuizen (SAZ) verschillende calamiteitenrapportages op ziekenhuisoverstijgend niveau, met als doel van elkaar te leren. Voor deze analyse maken we gebruik van concepten uit de veiligheidsergonomie en de Safety II-theorie.

Evaluatie VMS-thema's

Het VMS Veiligheidsprogramma (2008-2012) had als doel de patiëntveiligheid te verbeteren aan de hand van tien inhoudelijke thema's. Zeven thema's zijn inmiddels succesvol geïmplementeerd. Wij monitoren de drie thema's die nog lopen, omdat ze achterblijven in naleving en/of gebaseerd zijn op nieuwe richtlijnen.

Dit zijn:

- het klaarmaken en toedienen van high-risk medicatie;
- kwetsbare ouderen;
- medicatieverificatie bij ontslag.

Voor ons onderzoek gebruiken we de Functional Resonance Analysis Method (FRAM).

Onderzoek naar suboptimale diagnostiek

Zorggerelateerde schade door suboptimale diagnostiek en een gemiste diagnose kunnen vergaande gevolgen hebben voor patiënten. Het doel van onze studie is meer inzicht te verkrijgen in het optreden, de aard en de context van de aan diagnostiek gerelateerde zorggerelateerde schade.

Vijfde landelijke meting naar potentieel vermijdbare schade en sterfte

Voor de vijfde landelijke meting naar potentieel vermijdbare schade en sterfte worden in totaal 3000 dossiers beoordeeld van in het ziekenhuis overleden patiënten. Het doel is inzicht te krijgen in de aard, ernst, en omvang van potentieel vermijdbare schade en sterfte in Nederlandse ziekenhuizen in 2019-2020. Daarnaast gebruiken we de meting om een vergelijking te maken met de resultaten van dezelfde meting in 2015-2016.

Functional Resonance Analysis Method (FRAM)

De FRAM is een methode om alledaagse werkprocessen te analyseren. Aan de hand van interviews met alle betrokkenen wordt visueel in kaart gebracht hoe een proces in de praktijk verloopt. De FRAM sluit goed aan bij de Safety II-gedachte, in beide gevallen ligt de focus op leren van de variatie in de dagelijkse praktijk.

Onderzoeksgroep Patiëntveiligheid

De onderzoeksgroep Patiëntveiligheid bestaat uit onderzoekers van het Nivel en Amsterdam Public Health (APH) research institute (voorheen EMGO+). Sinds 2004 doen zij gezamenlijk onderzoek naar de ontwikkeling van patiëntveiligheid in Nederlandse ziekenhuizen en aanverwante sectoren in de zorg.

Hun onderzoek richt zich op:

- de validatie van methoden om patiëntveiligheid en zorggerelateerde schade te meten;
- de invloed van het zorgsysteem op het ontstaan van zorggerelateerde schade;
- het belang van interprofessionele communicatie en samenwerking voor patiëntveiligheid;
- de rol van de patiënt bij patiëntveiligheid;
- de evaluatie van interventies om de patiëntveiligheid te verbeteren.

Medisch Ethische Toetsing en waarborging privacy

Alle onderzoeken van de onderzoeksgroep Patiëntveiligheid worden voorgelegd aan de Medisch Ethische Toetsingscommissie van het Amsterdam UMC, locatie VUmc. De onderzoeken zullen niet onder de Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen (WMO) vallen.

We gaan zorgvuldig om met gegevens en houden ons aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Meer weten? Neem contact op!

dr. **Steffie van Schoten**, onderzoeker afdeling Sociale Geneeskunde, Amsterdam UMC

M s.vanschoten@amsterdamumc.nl

T 020-444 5637

prof. dr. **Cordula Wagner**, hoogleraar Patiëntveiligheid en directeur Nivel

M c.wagner@nivel.nl

